

Underhåll ditt dike för ett rikare odlingslandskap

Diken är ett viktigt inslag i jordbrukslandskapet. Deras huvuduppgift är att leda bort överskottsvatten från åkermark för att få en fungerande dränering, men de utgör även en viktig miljö för växter och djur som behöver öppet vatten.

Genom att underhålla ditt dike på ett bra sätt bidrar du till att bevara åkermarken i gott skick samtidigt som du främjar de miljövärden som är knutna till jordbruket och vattnet.

Jordbruksverket har tagit fram en broschyr om underhåll som riktar sig till lantbrukare och entreprenörer, men även till rådgivare och tjänstemän. Den förklarar varför diken finns, varför du behöver underhålla dem och hur du ska göra det på bästa sätt. Det innebär åtgärder som säkerställer en god dränering, samtidigt som du begränsar påverkan och skador på miljön i och kring diket.

För att kunna odla är nästan alla beroende av diken och rörledningar som leder bort överskottsvatten från åkermark. Diken används även för att avleda dagvatten från bebyggelse och vägar, vilket gör att de redan idag är överbelastade, och med förväntade klimatförändringar kommer underhållsbehovet att öka ytterligare för att undvika höga vattenstånd.

Vattenavledningen från åker till hav måste fungera

Ta reda på hur avvattningssystemet hänger ihop. Dränering av det enskilda fältet är beroende av att nedströms liggande ledningar och diken fungerar.

Dikesägaren ansvarar för underhåll

Diket kan ingå i en markavvattningssamfällighet, t.ex. ett dikningsföretag. Då är det deltagarna som gemensamt äger och underhåller. Kostnaderna fördelas enligt andelar som beror på vilken nytta var och en fick när det tillkom. Om ditt dike inte är samfällt är det ett enskilt dike, och tillhör oftast den fastighet där det ligger. Ligger diket i en fastighetsgräns delar du ansvaret lika med din granne.

Underhåll av diken innebär att de ska ha den utformning de fick efter den senaste lagliga åtgärden. I Miljöbalken regleras skyldigheten att underhålla. Detta gäller för alla vattenanläggningar, oavsett om de har tillstånd eller inte, om de ägs av enskilda fastighetsägare eller ingår i en samfällighet.

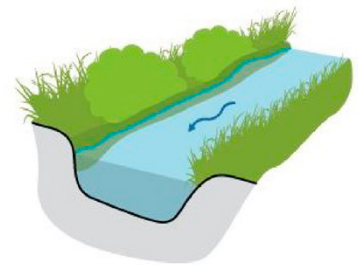

Var rädd om vegetationen som binder slänten.

Underhåll på bästa sätt

När du ser ett behov av underhåll så undersök orsaken och åtgärda rätt sak. Det är ingen bra idé att gräva bort en sedimentbank om orsaken är en instabil slänt längre upp - stabilisera slänten istället.

Om en tjock rotfilt har etablerat sig och minskar flödet eller dämmer upp vattennivån behövs en grävskopa för att ta bort hindret. Du får dock inte gräva djupare än det ursprungliga dikets botten.

Ofta kan det räcka med punktvis underhåll. Stabilisera eroderande slänter. Ta bort sedimentbankar samt växtlighet och träd som orsakar dämning.

Diket är en värdefull biotop

Diken är även viktiga för det djur- och växtliv som är knutet till vattenmiljöer i odlingslandskapet.

Rör inte en hård botten eller grusbottnar som är viktiga livsmiljöer för musslor och fisk, och var rädd om slänter. Underhåll kan skapa positiva miljöeffekter genom att till exempel variationen av växter ökar, sediment som slammat igen botten tas bort, och framkomligheten för fisk ökar.

Tänk på att anpassa tidpunkten så att de arter som är knutna till biotopen störs så lite som möjligt.

Vattenmiljöer sjuder av liv!

Du kan beställa eller ladda ner broschyren via Jordbruksverkets webbutik.